

Таємниця соснового лісу

Антоніна Гармаш-Литвин

Земле рідна! Скільки ти зазнала всякого лиха! Скільки печальних легенд несе крізь віки народ у собі...Ось так розповідає одна із прадавніх легенд...

Ішло потоптом по землі українській військо турецьке... Награбувало багато, тисячні валки полонених брели чередою, сплутані сирицею — навіки покидали рідну землю. Позаду Україна — попереду вічна неволя, чужа земля...Там десь лишилися спалені хати, непоховані порубані посічені батьки, діди, діточки дрібненькі...

Остання зупинка, а завтра вже ноги обпече чужина. Остання ніч...Припали до землі, просять-благають рятунку та де там! Розриває розпука серце, безнадія давить груди, туга залізним обручем охоплює голову...

А на ранок, коли хижі напасники хотіли формувати валку полонених, щоб вести їх далі, трапилось непередбачене: полонені встали, але з місця їх не можна було зрушити, ноги ніби повростали в землю, ніби міцне коріння тримає їх. Як не бились, стільки не тягли їх — неможливо було зрушити. Ніжні дівчата, квітучі молодиці, рвйні юнаки, міцні мужі всі були незрушні. На розлютованих турків найшов сказ: ось тут, поруч награбований дорогий товар, а не можна його забрати повантажити на галери і повезти до свого краю.

І коли злість сягнула неможливої межі, почали стріляти. І о диво — полонені не падали, а стояли ніби стріли не пронизували їм тіло. Тільки-но чужинці хотіли руками нівечити полонених, як на них виростили густі, колючі, зелені голки. Руки напасників пекли колючки, вони вхопились за шаблі. Та тіла полонених стали тверді, як деревина, шаблі з тріском ламалися. І вже замість тисячної валки полонених перед оскраженілими турками стояв зелений ліс, грізно нашорошивши колючі голки. Турків обійняв містичний жах, вони кинулись до води, вплав добирались до галер, тікали від того місця. І ніби розум втратили — не могли нічого розповісти повернувшись до свого краю. Тільки злякано щось белькотіли, озираючись навколо...

А край моря стояв дивовижний ліс: дівчатка стали сумовитими ялиночками з печально опущеними донизу гілками, молодиці стали соснами, незламно задерши верхів'ття, юнаки стали ялівцями, сховавши всю силу в короткі колючі голочки, а зрілі мужі піднялися могутніми кедрами, обнявши своїм корінням скелясті відроги берега. Але це була рідна земля, яку вони ніколи не залишать. Прилітали птахи, брали насіннячко, розносили по всій Україні виростили гаї та ліси з вічно-зеленими запашними деревами.

Там, де виростили ці дерева, легше було жити і людям, і птахам і звірам, і рослинам. Земля оживала — набиралася сили і вливала в людей дух нескореності, невмирущу таїну буття рідного народу. І ворожі навали боялися заходити в ліс. І ще диво: в ніч під святвечір, прадавнє свято народження нового сонця, нового світу на кожне дерево опускаються з неба зорі. Доторкнувшись верхів'я вони танули, входили в

дерева, а за мить замість дерева поставали живі люди. Ішли по всій Україні, по всіх усядах — торкали руками кожну деревину, кожну хату. Заходили в хати, і полум'яним нечутним дотиком наповнювали людей силою, снагою, незнищимою любов'ю до рідної землі.

Дивовижні хорали линули краєм: пісні закликали Добро, Щастя, Злагоду, Волю до людей, до землі своєї стражденної. І багато хто чув їх і бачив, навіть переймали їх пісні і співали й собі, наповнюючи і себе і всіх, хто слухав, дивними чарами. Найбільшу силу мали пісні кедрів прадавніх воїв, незламних та нескорених.

Кедри нищили, рубали, вивозили далеко від рідної землі, у вічні сніги-холоди. Їх майже не лишилось на Україні.

Та ніжні сумовиті ялинки, міцні сосни, колючі ялівці росли і діяли. І народ ніс крізь усі біди і лиха свої нетлінні скарби, дивуючи світ своєю джерельно чистою глибинною красою і нескореністю.

Вже й напасники ординці-султанці не топтали землю, не брали полону. Та сусідній володар панував над краєм. І дошукався злими чарами цар про дивовижні дерева та їх дію. Підступно і хитро зумів знайти шлях до їх знищення. Дав указ, щоб саме під свят вечір рубали їх та несли в хати, прикрашали, стрибали-співали навколо них.

Захиталися дерева, полетіли тріски, закапали прозорі, смолисті сльози... І вже зорі не мали куди опускатися, бо їм потрібно було на вершечок сідати. Не підуть безголові, не заспівають... І люди бездумно нищили свою силу, свою пісню, своє джерело снаги...

Та не можна знищити невмируще; дзвенять дивні колядки-щедрівки, лине краєм чарівний спів, переливається із зоряних вуст у людські душі, оживає новим буттям.

І доки буде вічнозеленіти хоч одна деревина, доти незнищима наша країна...

Бо окрім усякого дива, ці дерева несуть людям і ліки, і їжу, і тепло. А смолисті сльози ще й проганяють нечисту силу.

7.1.1991р.